

**DEBAT SOBRE EL
PACTE NACIONAL PER A L'EDUCACIÓ**

**FÒRUM EUROPEU D'ADMINISTRADORS
D'ENSENYAMENT DE CATALUNYA (FEAEC)**

1. Presentació:

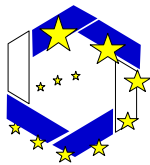
El Fòrum Europeu d'Administradors per a l'Educació de Catalunya (FEAEC) es va plantejar des d'un bon principi participar en els debats que el Departament d'Educació proposava per assolir un Pacte Nacional per a l'Educació, entenent que aquest debat harmonitza plenament amb les finalitats recollides en els estatuts del FEAEC, com ara promoure la reflexió en matèria d'administració i gestió educativa i participar en les actuacions dirigides a impulsar la renovació pedagògica i la millora de la qualitat educativa.

Per aquest motiu, el nostre Fòrum va organitzar els dies 9 i 16 de març i el 7 d'abril de 2005 tres jornades de reflexió per tal de valorar el recull de documents que sota el títol "Idees per al debat" i amb motiu del Pacte Nacional per a l'Educació, havia estat presentat a la ciutadania. Vam pretendre plantejar la reflexió a dos nivells. Un de previ, en el que es volia valorar si el debat proposat a la societat havia estat prou ben plantejat o si s'apreciaven mancances que el podien desvirtuar. Aquestes qüestions varen ser plantejades al Sr. Ramon Simon, Coordinador de Política Educativa del Departament d'Educació i les seves respostes estan recollides en la introducció d'aquest document. En el segon nivell es volia reflexionar sobre allò que es diu o es deixa de dir en els cinc documents que conformen aquest recull anomenat "Idees per al debat".

Els debats es varen organitzar de tal forma que el primer dia es va entrar a debatre el plantejament previ de la consulta i els dos apartats referits a la Igualtat d'oportunitats i llibertat d'ensenyament en el marc del servei públic educatiu i Família i educació. El segon dia vàrem discutir sobre l'Autonomia de centres, Professorat i Corresponsabilitat dels ajuntaments amb l'educació. Els debats i les conclusions varen ser recollides en un primer esborrany i aquest va ser tramés a tots aquells socis que hi havien participat. Posteriorment, amb la incorporació de les aportacions realitzades, es va trametre el document per correu electrònic a tots els associats i el darrer dia es va celebrar una sessió de treball en la que es va posar a debatre el document definitiu.

El que seguidament es planteja és, doncs, fruit d'un debat ampli, que reflecteix la pluralitat i les diverses procedències dels associats en el món educatiu i que esdevé la riquesa i l'autèntic valor d'allò que representa el FEAEC, un Fòrum obert a les diferents opinions i punts de vista.

Josep Serentill I Rubio
President del FEAEC

2. Introducció:

Aquesta part dona resposta al primer nivell dels objectius que ens havíem proposat abans d'iniciar el debat. Des d'aquesta perspectiva ens plantejàvem si el debat presentat a la societat havia estat prou ben promogut o si s'apreciaven mancances que el podien desvirtuar. Per tal de respondre a aquestes qüestions prèvies vàrem convidar al Sr. Ramon Simon i Campà, coordinador de Política Educativa del Departament d'Educació. Les opinions que seguidament es recullen són bàsicament les aportacions que aquell dia va realitzar. Les incloem aquí, perquè considerem que responen clarament les primeres qüestions que se'ns havien suscitat.

El plantejament de la consulta.

Les propostes que s'inclouen en el document de Pacte Nacional per a l'Educació, Oportunitat i Compromís, no esdevenen, en aquesta fase del pacte, propostes del Departament d'Educació, sinó que són les propostes per al debat dels grups de treball. La línia del Departament està reflectida en el document de Programa de govern 2004-2007. S'ha d'entendre que el resultat del debat ha d'ajudar a establir un projecte legislatiu que es pugui dur a la pràctica. Els grups que han redactat el document han partit, en les seves propostes, del treball i les conclusions aportades per la Conferència Nacional d'Educació. Per tant no hi ha un rebuig d'allò que s'ha debatut anteriorment, sinó que els documents de proposta del debat intenten anar més enllà. Alguns dels components dels grups de treball han estat tant en aquest debat com en l'altre. Altres documents que estan a la base del debat són el Pacte del Tinell i el Programa de Govern 2004-2007. Els grups de treball han pogut desenvolupar la seva tasca amb llibertat, fins i tot es detecten algunes contradiccions entre algunes afirmacions dels diferents grups de treball, però no han estat retirades perquè s'estima que enriqueixen el debat.

L'objectiu és que hi hagi una àmplia participació en els debats i que els documents que se'n derivin siguin de consens, per tal que els puguin signar una àmplia majoria dels agents socials i associacions, malgrat que s'assumeix d'entrada que no els signarà tothom. El document resultant podria significar un full de ruta, per on s'anirien encaminant actuacions concretes. El Pacte ha de ser un compromís de país, un compromís cívic, que pot tenir tres grans impediments:

- Nosaltres mateixos, per les resistències als canvis. Sense el professorat no es pot fer el canvi. També l'escola concertada ha de col·laborar i superar aquestes resistències.
- La normativa pot representar un altre impediment. S'han de canviar lleis bàsiques. Quina serà la capacitat del Govern de la Generalitat per fer-ho? El Ministeri, que no té gestió directa, es resisteix a obrir qualsevol front que pugui esdevenir un conflicte. Vol fer algun gest, però no anar més enllà. El Ministeri prepara una llei nova i presentarà el projecte de llei als volts de Setmana Santa. A l'articulat es recollirà d'una forma literal aspectes de la LOCE i la LODE, recuperant disposicions anteriors. També caldrà entrar en la llei de la funció pública. Es vol una llei prima, que deixi marge a les comunitats autònomes per desenvolupar les seves propostes.
- El finançament. Aplicar algunes propostes que es contemplen en el document del Pacte és molt car. L'informe de la Cambra de Comerç afavoreix les propostes del Departament d'Educació, donat que afirma que és necessari un augment progressiu de la inversió en educació fins a l'any 2010 fins a situar-nos a nivell, no ja dels països europeus, sinó de la resta de l'Estat. El finançament és una condició necessària, però ni les normatives ni el finançament no s'implementen sempre donant primers els diners, sinó que primer cal cobrir la necessitat, respondre a un compromís polític i després es cerca el finançament. A darrera dels canvis ha d'haver-hi un projecte sòlid.

Igualtat d'oportunitats i llibertat d'ensenyament en el marc del servei públic educatiu:

Aquest apartat és un dels més delicats del pacte, doncs ateny a l'escola pública i l'escola concertada. Aporta idees interessants, com el concepte de servei públic educatiu, mitjançant el qual s'intenta evitar la dualitat del sistema educatiu segons la titularitat de les escoles, proposant que hi hagi un únic projecte, en un marc d'igualtat d'oportunitats.

La llei permet pràcticament concertar-ho tot, només amb el límit per als jutges (d'acord amb les darreres sentències dels contenciosos en el concert de P-3) que no hi hagi pressupost. Cal per això, canviar la llei i que les condicions per accedir al concert, com per exemple atorgar-los a centres atenguin necessitats d'escolarització, no siguin preferències, sinó requisits. El fons del debat és que el **servei públic educatiu** el puguin oferir centres de titularitat pública o de titularitat privada. Cal acceptar això: que totes les escoles puguin oferir el servei públic educatiu. Cal també acotar i definir molt bé el concepte de servei públic educatiu, si ens referim a les hores lectives o també incloem els serveis de transport i menjador, establint els mínims necessaris per ser considerat com a tal.

L'escola privada no és homogènia, hi ha una àmplia tipologia i una tradició de servei públic en moltes d'elles. Que no sigui homogènia ho considerem com una virtut, de la mateixa manera que la pública tampoc ho és i n'hi ha de moltes tipologies. Aquí cal lligar el debat amb el concepte d'autonomia de centres, amb el contracte-programa, idea que prové de Sanitat i que és un concepte que va lligat a l'entorn social. Aquests contracte-programa ha de permetre un finançament a mida i aquest finançament ha d'anar lligat a un **projecte** validat pel Departament d'Educació.

El problema pot ser l'economia i per això s'han de realitzar uns estudis acurats i ajustats a la realitat del centre amb l'objectiu d'oferir un ensenyament gratuït. El concert no té perquè ser per a tots igual. Si més no, si defensem el principi d'equitat, el finançament dels centres educatius no ha de ser igual per a tots. La manera com es financen aquests centres ha de ser diferent en funció de la seva titularitat, però els criteris per a definir aquest finançament han de ser similars, sigui quina sigui la titularitat del centre. Per això, es poden establir concerts singulars, que tenen la característica d'estar adaptats a les necessitats dels centres. En aquest sentit, cal considerar-los concerts compensadors, donat que el seu objectiu tendir a garantir l'equitat del sistema educatiu. Els centres que estiguin en zones socialment problemàtiques, han de ser tractats molt bé. Però, per contra, cal evitar que els centres facin selecció de les famílies i, en aquesta línia, l'economia només és una part del problema. Però no cal oblidar que part de l'escola pública

també practica la selecció de famílies. L'oferta educativa no pot ser només producte del mercat, sinó de la planificació administrativa. Per això cal impulsar la gratuïtat, com un element imprescindible per aconseguir la igualtat d'oportunitats.

Quant a quota de mercat, l'escola concertada ha tocat sostre, perquè no hi ha ningú que n'obri de noves. El creixement de la demanda serà absorbida principalment per la pública i, en aquest moment, el creixement net se situa en l'escola pública. S'ha de donar un impuls a la pública, per fer-la atractiva. Però també es tracta d'augmentar la qualitat de l'escola en general, no fomentant la divisió entre escola privada i pública. El problema és que, en general, els immigrants pobres no hi són a la concertada.

L'equiparació de les plantilles entre la pública i la concertada és cara. S'ha d'arribar a una anivellació de sous? Entenem que sí, que ha d'haver-hi un anivellament dels sous, donat que defensem un sol servei públic educatiu. En el fons es tracta d'acostar salaris, però també condicions laborals. S'ha d'arribar a acords en aquest sentit. Es tracta que els professionals de l'ensenyament privat se sentin reconeguts, que no siguin de segona categoria i, per això, valorar el mòdul és una tasca prioritària.

Igualar les condicions a les famílies és car, però necessari. L'equiparació dels horaris és fonamental per a aconseguir la igualtat d'oportunitats. La sisena hora s'ha d'implantar a l'escola pública i s'ha d'implantar a tota l'escola pública alhora, no gradualment en unes ara i en altres després. No es tracta simplement d'impartir una hora més, sinó també de variar la metodologia que s'utilitza (reforços en les assignatures troncales, desdoblaments ...). Ha de ser una hora complementària al currículum, principalment en matemàtiques i llengua, reforçant els aprenentatges de les competències bàsiques. Des de la perspectiva dels centres concertats, és un error considerar la sisena hora com una hora complementària. Ha de ser considerada com una hora més que proporciona, si es fa al llarg de tota l'escolaritat obligatòria, l'equivalent a dos cursos més d'escolarització. Amb aquesta sisena hora generalitzada es pretén en el fons donar satisfacció a les famílies que volen més hores d'atenció escolar als seus fills en horari laboral i, si es fa així, la concertada no hauria de cobrar una quota més enllà de la teòrica gratuïtat.

La modificació de la provisió dels llocs de treball és un altre apartat important per a la consecució de l'autonomia, tant pels centres públics com per als concertats. Els centres han de poder triar un perfil i la provisió s'ha de realitzar respectant els principis de publicitat, mèrit i capacitat, donant més importància als factors objectius en mèrits i capacitats. S'ha de buscar un acord per permetre-ho.

Els centres, tan els públics com els concertats, han de tenir unes excel·lents instal·lacions i aquest aspecte ha d'anar lligat al concert. Amb diners públics s'han d'establir els concerts, però mentre hi hagi necessitats a l'escola pública, aquestes

s'han de cobrir. Les escoles que ofereixen el servei públic educatiu han de tenir el màxim de condicions, però no tothom pot tenir el concert o el contracte-programa que ho permeti, no pot ser objecte d'un mercat lliure, sinó que aquelles escoles han de complir un seguit de requisits que cal reglamentar. Les escoles (públiques o privades) situades en barris i entorns amb problemes de segregació social han de tenir tots els mitjans necessaris per tal que puguin fer una tasca compensatòria i aportar equitat social. El problema econòmic és, tal i com s'afirma al començament d'aquest document, un dels més grans i obliga a establir una temporització viable per a implantar les reformes necessàries. Mentre tant, cal reconèixer que el finançament que s'està aplicant als diferents centres educatius és insuficient i que és necessari que les famílies contribueixin amb un esforç econòmic al sosteniment dels centres educatius. No podem posar a tots els centres concertats al mateix sac perquè "cobren quotes il·legals" quan, tal com indiquen els centres concertats, els concerts educatius no cobreixen la totalitat de les despeses i, també, que a les escoles públiques les famílies també "contribueixen voluntàriament" mitjançant les quotes a les AMPA. Els representants dels centres concertats proposen que, donat que el problema econòmic és un dels factors que impedeix l'accés d'alumnes sense recursos a les escoles concertades i que aquest problema no es pot arreglar de manera immediata, s'hauria de garantir que, per cada alumne que arribi a una escola concertada en aquestes condicions, el centre rebés una aportació econòmica equivalent al "cost real" d'un alumne del mateix nivell educatiu del centre.

En algunes llars d'infants públiques dels ajuntaments hi ha alumnes immigrants i no per això deixen de tenir qualitat. Cal tenir en compte que l'entorn educa (l'edifici, les aules, les instal·lacions), però també pot deseducar. L'escola no ha d'estar bruta ni desendregada. En les escoles situades en barris problemàtics el manteniment de l'edifici i de les instal·lacions ha de ser modèlic.

L'escola de titularitat pública és una empresa extremadament gran i, com a conseqüència, els seus òrgans gestors estan massa allunyats de la realitat dels centres. Tenen una visió de país i per tant, s'han de moure amb indicadors genèrics, globals, amplis, poc precisos. Tot això està bé. És bo. Però no és suficient. Hi manca una política de proximitat que només es pot gestionar directament des de cada centre. Cap escola privada cau en aquest error per una raó molt senzilla, perquè es juga la supervivència. En aquest cas, la llei del mercat té efectes beneficiosos, perquè si un centre no satisfà les necessitats dels seus usuaris, es queda sense clientela i ha de tancar. Per tant, tot això preocupa, i molt, als seus dirigents.

PROPOSTES:

1. El fons del debat és que el **servei públic educatiu** el puguin oferir centres de titularitat pública o de titularitat privada. Cal acceptar això: que totes les escoles poden oferir el servei públic educatiu.
2. Cal també acotar i definir molt bé el concepte de servei públic educatiu, si ens referim a les hores lectives o també incloem els serveis de transport i menjador, establint els mínims necessaris per ser considerat com a tal.
3. Cal lligar aquest debat amb el de l'autonomia de centres, establint contractes-programa que han de permetre un finançament a mida i aquest finançament ha d'anar lligat a un **projecte** validat pel Departament d'Educació.
4. El concert no té perquè ser per a tots igual. Els centres tant públics com concertats, que estiguin en zones socialment problemàtiques, han de ser tractats amb un finançament adequat. Però, per contra, cal evitar que els centres facin selecció de les famílies.
5. La sisena hora s'ha d'implantar a l'escola pública i s'ha d'implantar a tota l'escola pública alhora, no gradualment en unes ara i en altres després. No es tracta simplement d'impartir una hora més, sinó també de variar la metodologia que s'utilitza (reforços en les assignatures troncal, desdoblaments ...).
6. La modificació de la provisió dels llocs de treball és un altre apartat important per a la consecució de l'autonomia. Els centres han de poder triar un perfil i la provisió s'ha de realitzar respectant els principis de publicitat, mèrit i capacitat, donant més importància als factors objectius en mèrits i capacitats. S'ha de buscar un acord per permetre-ho.
7. Les escoles que ofereixin el servei públic educatiu han de tenir el màxim de condicions, però no tothom pot tenir el concert o el contracte-programa que ho permeti, no pot ser objecte d'un mercat lliure, sinó que aquelles escoles han de complir un seguit de requisits que cal reglamentar.

Família i educació:

El concepte clau que rau en aquest apartat és la conciliació dels horaris entre família i escola. La idea és que el professorat se n'encarregui de l'horari lectiu i, per altra banda, de la resta de l'horari escolar i extraescolar, altres professionals degudament qualificats i preparats. El problema és que aquestes hores les paguen els pares i sembla que la cura dels infants en les ampliacions dels horaris hagi de caure també en l'escola, quan aquest és un tema que hauria d'implicar a les empreses i altres institucions. N'hi ha moltes, com ara les corals, orfeons, ateneus, esplais, que realitzen aquesta tasca, alhora que fan una important feina socialitzadora dels joves i dels infants. La cura del nen ha d'anar a càrrec de la família però la societat ha d'assumir part de les càrregues que això suposa. Això no vol dir que s'hagi de dimitir de les funcions parentals. Aquestes no es poden delegar. El problema és que homes i dones han de combinar la funció reproductiva amb la productiva. Això suposa un cost social i cal implicar a les empreses i la societat, que han de complir amb la seva part de responsabilitat. Quan una dona decideix ser mare, aquest propòsit suposa un plantejament de vida, que implica renunciar a moltes coses des del punt de vista professional durant una part important de l'existència, donat que resulta difícil compatibilitzar el fet de ser mare i la tasca professional. L'etapa reproductiva xucla a les dones molt temps i moltes energies. Tenint en compte que la funció parental és vital per la pròpia societat, aquesta ha d'ajudar al sosteniment de la família i fer una discriminació positiva envers a les mares.

Des del punt de vista de l'escola concertada, ara ja es disposen d'horaris amplis per atendre els nens, des de les 8 del matí a les 8 del vespre. Cal tenir en compte que els espais s'han d'aprofitar, donat que el 80 % de les instal·lacions esportives de la ciutat de Barcelona estan ubicades en les escoles. Per la seva banda, cal tenir en compte que a l'escola pública el poder disposar d'aquests espais en horaris de 5 a 9 del vespre suposa unes despeses extra de consergeria i de neteja. A més ocupació dels espais més desgast, més despesa de manteniment, però també més amortització per raons d'utilitat social. El director del centre docent continua sent-ho durant les hores extraescolars. És per això que s'hauria de contemplar unes compensacions econòmiques als directors, per una dedicació horària fixa de 35 hores d'estada en el centre. L'edifici també té un valor simbòlic afegit que és "educació, ensenyament". Obrir l'escola no significa que es puguin realitzar tot tipus d'activitats socials. Han d'estar relacionades amb l'educació dels infants i cal conservar la sacralitat del laïcisme de l'escola pública.

Pel que fa a la participació dels pares en l'escola, cal tenir en compte el paper que ha de desenvolupar el consell escolar. La gestió del centre ha d'estar en mans d'un professional format per gestionar, i aquest ha de ser el director del centre. El consell escolar de centre (CEC) no ha de tenir funcions de gestió, com determina la LOCE, però sí ha d'exercir un control social. Ha de tenir l'última paraula en

qüestions que afecten al Projecte Educatiu de Centre (PEC). El CEC ha de tenir capacitat decisòria, per prendre decisions de criteri, per establir principis d'actuació, de línia d'escola. El director pot tenir i exercir l'autonomia si se sent recolzat pel CEC. El projecte general de centre de caràcter anual (pla anual) ha de ser aprovat pel CEC. També, tal com estableix Llei de Qualitat, ha d'aprovar el projecte de centre, el pressupost i el reglament de règim intern, que regula i concreta la línia de centre.

Per altra banda, pel que fa a les estadístiques que el document de debat contempla respectes del funcionament de les AMPA, cal tenir en compte que aquestes organitzacions són operatives perquè hi ha un petit grup de pares que, de forma incondicional, les fan funcionar. No representen necessàriament l'opinió de la totalitat dels pares.

Les escoles ha d'estar obertes tot el dia, però amb la col·laboració dels ajuntaments perquè hi hagi vigilància de l'edifici. Realitzar activitats d'esports i altres amb professionals degudament qualificats.

Recolzem la gratuïtat dels llibres de text, sempre que esdevinguin material socialitzat.

PROPOSTES:

1. La cura del nen ha d'anar a càrrec de la família però la societat ha d'assumir part de les càrregues que això suposa. Això no vol dir que s'hagi de dimitir de les funcions parentals. Aquestes no es poden delegar.
2. El professorat se n'ha d'encarregar de l'horari lectiu i, per altra banda, de la resta de l'horari escolar i extraescolar, altres professionals degudament qualificats i preparats.
3. El director del centre docent continua sent-ho durant les hores extraescolars. És per això que s'hauria de contemplar unes compensacions econòmiques als directors, per una dedicació horària fixa de 35 hores d'estada en el centre.
4. L'edifici també té un valor simbòlic afegit que és "educació, ensenyament". Obrir l'escola no significa que es puguin realitzar tot tipus d'activitats socials. Han d'estar relacionades amb l'educació dels infants i cal conservar la sacralitat del laïcisme de l'escola pública.
5. Pel que fa a la participació dels pares en l'escola, entenem que el consell escolar de centre (CEC) no ha de tenir funcions de gestió, com determina la LOCE, però sí ha d'exercir un control social. Ha de tenir l'última paraula en qüestions que afecten al Projecte Educatiu de Centre (PEC). El CEC ha de tenir capacitat decisòria, per prendre decisions de criteri, per establir principis d'actuació, de línia d'escola.
6. Recolzem la gratuïtat dels llibres de text, sempre que esdevinguin material socialitzat.

AUTONOMIA DE CENTRES:

Quan parlem d'autonomia de centres partim del supòsit que les realitats dels centres són diferents, cosa que s'accepta, però cal tenir en compte que el sistema educatiu és igualitari i, per tant tendeix a homogeneïtzar-los a tots. Fins a un cert punt, cal canviar aquest paradigma de sistema educatiu per un altre model que permeti als centres gestionar la seva diferència, sempre que respecti la legislació i les visions diferents.

Si més no, ens resulta difícil posar-nos d'acord quan concretem l'autonomia referida al **personal docent** del centre. Per una banda veiem que només pel fet d'aprovar unes oposicions, un professor no està automàticament capacitat per exercir la funció docent, donat que ha de passar un procés d'aprenentatge pràctic. També hi ha opinions que el sistema funcional –dit això en el bon sentit d'aquesta paraula– no s'ha de tocar, perquè dóna seguretat i estabilitat al centre i al professional de l'ensenyament. També constatem que hi ha una inseguretat en els llocs de treball (actualment són 16.000 els professors interins en el sistema) i el sistema de concurs de trasllats és mecanicista. La provisionalitat del professorat no afavoreix un projecte de centre estable i, per tant, no afavoreix l'autonomia. Per altra banda, els professors interins surten més cars que els funcionaris de carrera, donat que cotitzen a la seguretat social. En aquest sentit, cal reduir la bossa d'interins i ampliar les places en les oposicions. A més a més, el departament d'educació és la única empresa del país a qui el departament de treball permet acomiadar i tornar a contractar una part important del seu professorat, un any darrera un altre, sense cap mena de limitacions. Les administracions públiques són, en aquest sentit, un dels factors que generen més inestabilitat laboral en el mercat de treball.

Quin sentit té dir "...veiem que només pel fet d'aprovar unes oposicions, un professor no està automàticament capacitat per exercir la funció docent..." i afegir al cap d'unes línies "...cal reduir la bossa d'interins i ampliar les places en les oposicions..." Quin sentit té dir "...veiem que només pel fet d'aprovar unes oposicions, un professor no està automàticament capacitat per exercir la funció docent..." i afegir al cap d'unes línies "...cal reduir la bossa d'interins i ampliar les places en les oposicions..." No hauríem de dir que un funcionari té una plaça en "propietat definitiva" sinó que ha obtingut una "destinació definitiva" en aquella plaça. Es podrien deixar unes places per cobrir en els concursos de trasllats, amb uns perfils del professorat determinats prèviament, però no han de ser únicament els equips directius que triïn, sinó una comissió que garanteixi el compliment dels principis de publicitat, mèrit i capacitat. En tot cas, les places així obtingudes no haurien de ser de destinació definitiva, sinó fins que aquell perfil fos necessari per desenvolupar el projecte de centre.

La qualitat comença pel centre. El tall intel·ligent del sistema és el centre educatiu. Alguns identifiquen autonomia de centre amb corrupció i amiguisme, però no té perquè ser així si, en el moment que s'ofereixen unes places per cobrir amb un perfil determinat, es fa respectant els principis de publicitat, mèrit i capacitat. S'hauria de canviar el tipus d'oposicions i l'adscripció del professorat, perquè no satisfà les necessitats dels centres. Interessa promocionar més al centre, vincular-lo a les realitats socioeconòmiques de l'entorn. Si el centre disposa de veritable autonomia llavors té capacitat de resposta immediata als canvis. Les innovacions funcionals sorgeixen dels propis centres. Però cal tenir en compte la importància de l'entorn social, de les famílies, per tal de millorar, cal més participació de la societat. Al mateix temps, però, s'han de considerar els avantatges de l'acció educativa conjunta de tots o de molts centres a l'hora de detectar i identificar els grans problemes, aportar-hi remeis i donar la seguretat d'estar treballant no aïlladament sinó amb altres en situacions similars.

Però què cal perquè l'autonomia de centres funcioni?

- Assumir la capacitat de decisió, que el centre s'ho cregui i ho exerceixi.
- Formació del professorat i dels equips directius. És el dilema del criteri i de la norma. A cops, l'empara que es busca en la norma és per manca de criteri. Seria interessant disminuir les normes i donar formació perquè els centres puguin decidir amb criteri.
- Acceptar la rendició de comptes i l'avaluació, tan externa com interna. Els resultats dels alumnes han de ser tinguts en compte com a indicadors en l'avaluació.
- Concepte de professionalitat. Tenim funcionaris en el doble sentit semàntic de "treballadors o professionals", i es pot decantar l'accepció cap a un lloc o cap a l'altre. Però un centre, des de la perspectiva de la seva organització, no funciona com una fàbrica. L'organització dels treballadors no ha de ser piramidal, donat que tots els components del professorat tenen una titulació de rang superior i, comprant-ho amb la fàbrica, tots serien enginyers. Per això cal tenir en compte l'opinió dels professors i establir sistemes participatius en allò que ateny a l'educació dels alumnes.
- Direcció professionalitzada, amb capacitació, autoritat i exigència. Que esdevingui una opció atractiva, amb una bona remuneració, però que exerceixi un lideratge en el centre.
- Autonomia ha de significar possibilitat d'exercir l'autoritat. L'autoritat d'un director és difícil d'exercir-la sense un suport extern proper, mitjançant un coordinador de zona. Un director sol no s'atreveria a manar per sobre dels departaments didàctics.
- Avaluació de centres propera a la seva realitat i necessitats, que porti recursos. No tipus PISA, les propostes del qual no s'adapten a la realitat del centre.
- L'administració ha de reduir la normativa, encara que això sigui difícil, i cal que aquesta no sigui condicionadora de les actuacions de centre. Més que

instruccions de principi de curs han de ser **orientacions** per a l'organització del centre. Que s'estableixin acords de funcionament amb l'administració i que es puguin avaluar per part d'una autoritat propera.

- L'autonomia de centre no pot ser una excusa de l'Administració per estalviar-se la seva responsabilitat.
- En els centres públics, l'autonomia ha de defugir la privatització encoberta de la gestió.
- El centre ha de fer compatible la seva autonomia amb el respecte a la legislació bàsica, així com amb els drets constitucionals i els recollits amb l'estatut dels treballadors.
- Gestió pròpia dels recursos i de les infraestructures. En referència a aquest apartat, l'administració ha de fer una valoració de les necessitats del centre, amb un pressupost i uns recursos

Complint aquestes condicions, una més gran autonomia podria ser una via per a un més bon funcionament. S'ha de donar l'oportunitat als centres d'obtenir-la. El Pacte ha de ser realista, procurant de sumar esforços i no provocar enfrontaments.

Hi ha centres que no volen ni necessiten autonomia. Altres sí. Però llavors caldrà plantejar-se què cal fer amb els centres que no volen autonomia i, en aquest sentit caldria afavorir que tots els centres l'exercissin. L'administració necessita, per tal de garantir els principis educatius del sistema, elaborar una normativa bàsica. Ha d'existir una llei de mínims. La inspecció, amb unes funcions clares i definides per la llei, ha d'adequar la seva actuació a les característiques de l'autonomia del centre. Sembla que l'administració tingui desconfiança en els centres. S'ha de partir de la confiança.

L'autonomia és una expectativa, una aspiració, un compendi d'actuacions diferents. Tothom està depenent d'alguna cosa o d'algú. El professor depèn del departament didàctic, el departament de la línia o del projecte del centre i el centre de les polítiques del Departament d'Educació. No es pot ser totalment autònom. El concepte d'autonomia ha d'anar associat a iniciativa i competència per exercir-la. És un projecte a assolir i a treballar. Cal avançar poc a poc a partir de projectes concrets. Si un centre no vol autonomia, és un problema a resoldre. Per altra banda, cal tenir en compte el format de les unitats de planificació. Segons quin tipus de centre pot ser una unitat molt petita i segons quin altre, massa gran. El centre no pot ser només la unitat per la qual es mesuri tot. Els centres han d'estar articulats en territoris i aquests territoris amb altres territoris. No s'ha de gestionar solament centres, sinó també territoris. Hi ha opinions que un cert grau d'homogeneïtat de funcionament i gestió dels centres és una via de superació del determinisme del context, del barri: qualsevol alumne, al marge del seu origen social o geogràfic, té dret a rebre una formació equivalent –en currículums, en professorat, en activitats complementàries –, en comptes d'una concepció que, per

respectar les diferències localistes, les enforteixi, la qual cosa és negativa per als sectors més desfavorits.

Els centres públics haurien de tenir l'autonomia dels concertats, amb els filtres que fossin necessaris. S'ha d'atorgar l'autonomia progressivament, no els dos mil centres de Catalunya de cop. Per altra banda, caldrà control perquè en nom de l'autonomia no s'ha de poder decidir coses en contra de principis com per exemple la cohesió social. Cal exigir al centre autònom aquesta responsabilitat social. S'ha de poder mesurar, avaluar, encara que amb un control diferit. El director ha de poder decidir. El municipi també ha de ser un tall intel·ligent del sistema.

La idea d'autonomia ha d'anar lligada a un projecte de centre. L'autonomia ha de servir per donar resposta a problemes concrets. No ha de significar manca de cohesió social. L'autonomia d'un centre, dins d'un sistema ha de ser pactada, amb un contracte amb l'administració. La lectura a la solució dels problemes, que no pot ser la mateixa per a tots, ha de ser micro, però en un sistema macro.

Per alguns la professionalització i la formació de directors és un paradigma antiquat. El postgrau pot estar obsolet al cap d'uns anys i, per tant, s'ha de treballar en un sistema de formació entre iguals, en els que els directors puguin intercanviar punts de vista i solucions actuals als problemes d'ara. D'altres, en canvi, consideren que la professionalització dels directors –i també dels càrrecs directius i coordinadors, com ara els caps de departament- és un requisit essencial per fer viable un bon funcionament dels centres. La gestió dels centres és cada vegada més complexa i ja no hi ha prou amb la bona voluntat i la intel·ligència natural dels responsables. De fet, d'aquí a uns pocs anys, la preparació equivalent a un Màster de Gestió i Direcció hauria de ser un requisit previ per als candidats a director, i, posteriorment, aquesta preparació s'hauria d'anar actualitzant. Professionalització i estabilitat en el càrrec, amb avaluació positiva, són eixos de la nova direcció de la pública.

La idea de contracte-programa ha sorgit de Sanitat. En aquest Departament hi ha contractes i acords. Però a l'hospital és el gerent qui mana. Amb el funcionariat actual pot funcionar l'autonomia? Cal un canvi de cultura, donat que històricament no s'ha afavorit l'autonomia de centres. Actualment per exercir l'autonomia un s'ha de saltar sempre alguna norma. Els canvis culturals són lents. L'autonomia cal exercir-la amb la responsabilitat d'allò que és teu, dels pares i dels alumnes. Un s'equivoca poc, donat que la cultura de sentir-se amo és positiva, disposar de recursos econòmics i personals i això per al funcionariat representa una revolució. Calen aquestes petites revolucions i que els govern les pugui incentivar.

Per altra banda, no es concep cap centre privat sense autonomia. L'autonomia no és un engranatge, però tampoc significa independència. Hi ha d'haver unes normes de joc, que poden de ser mínimes. Ens limita la visió que allò que no està a la

norma no és pot fer. Ha de ser al revés: tot allò que no estigui prohibit per la norma, es pot fer.

L'increment de la capacitat de decisió i el seu exercici és positiva. Però la professionalització, com es deia abans, ha d'arribar a qualsevol nivell directiu, també als caps de departament. En la formació del directiu es necessita ensenyar normativa, però també cal proporcionar-li habilitats directives. Aquí poden jugar un paper important els professionals amb prestigi, que poden ajudar en la formació inicial com a models, mitjançant l'aprenentatge vicari dels nous quadres. Si no hi ha gent preparada és complicat atorgar autonomia, però això no ha de ser excusa per a l'administració. Tampoc ha de representar una privatització encoberta de l'escola pública.

Pel que fa a la carrera docent, entenem que és una necessitat i una motivació per al funcionari docent. Cal desenvolupar l'estatut de la funció docent, com a garantia de la igualtat d'oportunitats, determinant quin són els drets i els deures dels funcionaris. Autonomia sí, però evitant l'atomització del sistema educatiu. Cal tenir en compte que algunes solucions es detecten més de fora i són problemes del sistema i és en el sistema on cal posar-li les solucions.

El contracte-programa, per la seva banda, no ha de significar privatitzar la pública. Jurídicament parlant és més fàcil aplicar-lo als centres privats, que tenen personalitat jurídica pròpia. Per aplicar-lo a la l'escola pública és necessari reconèixer-li uns estatuts, amb prestacions diferenciades. En aquests contractes, s'han de poder determinar les obligacions del centre i de l'administració, que vagin acompanyades d'uns recursos concrets i pactats. També s'han d'establir al document uns objectius clarament definits, que siguin avaluable en una temporització determinada.

Resulta sorprenent que el document no faci esment d'una via d'autonomia de centre ja establerta per la LOCE, la dels centres amb especialització. Es tracta d'una fórmula d'autonomia i diferenciació de centres molt estesa per Anglaterra i que al 2006 l'hauran demanat el 60 % dels centres anglesos.

En un context d'autonomia de centre, el paper del consell escolar ha de ser redefinit. No ha de tenir un paper de gestió, però sí de control i de rendició de comptes. Ha de ser un òrgan participatiu de la comunitat en aspectes de projecte de centre. Ha d'aprovar el pressupost i la liquidació d'aquest, el RRI, el Pla anual i la memòria d'activitats. La gestió ha d'estar en mans de la direcció del centre professionalitzada.

L'actual Decret de Plans Estratègics pot servir com a marc legal per establir actuacions que afavoreixin l'autonomia dels centres. S'haurien de donar recursos al centre d'acord amb el seu projecte, però amb la condició que s'implementi el

concepte de rendició de comptes. Cal avaluar el projecte, en els seus processos i en els seus resultats, establint uns objectius amb uns indicadors avaluable. En aquest sentit, la funció inspectora ha d'adaptar la seva actuació al nivell i grau d'autonomia del centre.

PROPOSTES:

0. Perquè l'autonomia de centres funcioni, cal tenir en compte les següents qüestions prèvies:

- Assumir la capacitat de decisió, que el centre s'ho cregui i ho exerceixi.
- Formació del professorat i dels equips directius. És el dilema del criteri i de la norma. A cops, l'empara que es busca en la norma és per manca de criteri. Seria interessant disminuir les normes i donar formació perquè els centres puguin decidir amb criteri.
- Acceptar la rendició de comptes i l'avaluació, tan externa com interna. Els resultats dels alumnes han de ser tinguts en compte com a indicadors en l'avaluació.
- Concepte de professionalitat. Tenim funcionaris en el doble sentit semàntic de "treballadors o professionals", i es pot decantar l'accepció cap a un lloc o cap a l'altre. Però un centre, des de la perspectiva de la seva organització, no funciona com una fàbrica. L'organització dels treballadors no ha de ser piramidal, donat que tots els components del professorat tenen una titulació de rang superior i, comprant-ho amb la fàbrica, tots serien enginyers. Per això cal tenir en compte l'opinió dels professors i establir sistemes participatius en allò que ateny a l'educació dels alumnes.
- Direcció professionalitzada, amb capacitació, autoritat i exigència. Que esdevingui una opció atractiva, amb una bona remuneració, però que exerceixi un lideratge en el centre.
- Autonomia ha de significar possibilitat d'exercir l'autoritat. L'autoritat d'un director és difícil d'exercir-la sense un suport extern proper, mitjançant un coordinador de zona. Un director sol no s'atreveiria a manar per sobre dels departaments didàctics.
- Avaluació de centres propera a la seva realitat i necessitats, que porti recursos. No tipus PISA, les propostes del qual no s'adapten a la realitat del centre.
- L'administració ha de reduir la normativa, encara que això sigui difícil, i cal que aquesta no sigui condicionadora de les actuacions de centre. Més que **instruccions** de principi de curs han de ser **orientacions** per a l'organització del centre. Que s'estableixin acords de funcionament amb l'administració i que es puguin avaluar per part d'una autoritat propera.
- L'autonomia de centre no pot ser una excusa de l'Administració per estalviar-se la seva responsabilitat.
- En els centres públics, l'autonomia ha de defugir la privatització encoberta de la gestió.

- El centre ha de fer compatible la seva autonomia amb el respecte a la legislació bàsica, així com amb els drets constitucionals i els recollits amb l'estatut dels treballadors.
 - Gestió pròpia dels recursos i de les infraestructures. En referència a aquest apartat, l'administració ha de fer una valoració de les necessitats del centre, amb un pressupost i uns recursos
1. Quant a la provisió de places en els centres públics, es podrien deixar unes places per cobrir, amb uns perfils del professorat determinats prèviament, però no han de ser únicament els equips directius que triïn, sinó una comissió que garanteixi el compliment dels principis de publicitat, mèrit i capacitat. En tot cas, les places així obtingudes no haurien de ser de destinació definitiva, sinó fins que aquell perfil fos necessari per desenvolupar el projecte de centre.
 2. L'administració necessita, per tal de garantir els principis educatius del sistema, elaborar una normativa bàsica. Ha d'existir una llei de mínims. La inspecció, amb unes funcions clares i definides per la llei, ha d'adequar la seva actuació a les característiques de l'autonomia del centre.
 3. La idea d'autonomia ha d'anar lligada a un **projecte de centre**. L'autonomia ha de servir per donar resposta a problemes concrets. No ha de significar manca de cohesió social. L'autonomia d'un centre, dins d'un sistema ha de ser pactada, amb un contracte amb l'administració. La lectura a la solució dels problemes, que no pot ser la mateixa per a tots, ha de ser micro, però en un sistema macro.
 4. Els centres públics haurien de tenir l'autonomia dels concertats, amb els filtres que fossin necessaris. S'ha d'atorgar l'autonomia progressivament, no els dos mil centres de Catalunya de cop. Per altra banda, caldrà control perquè en nom de l'autonomia no s'ha de poder decidir coses en contra de principis com per exemple la cohesió social. Cal exigir al centre autònom aquesta responsabilitat social. S'ha de poder mesurar, avaluar, encara que amb un control diferit.
 5. Pel que fa a la **carrera docent**, entenem que és una necessitat i una motivació per al funcionari docent. Cal desenvolupar l'estatut de la funció docent, com a garantia de la igualtat d'oportunitats, determinant quin són els drets i els deures dels funcionaris.
 6. El contracte-programa, jurídicament parlant, és més fàcil aplicar-lo als centres privats, que tenen personalitat jurídica pròpia. Per aplicar-lo a la l'escola pública és necessari reconèixer-li uns estatuts, amb prestacions diferenciades. En aquests contractes, s'han de poder determinar les obligacions del centre i de l'administració, que vagin acompanyades d'uns recursos concrets i pactats. També s'han d'establir al document uns objectius clarament definits, que siguin avaluable en una temporització determinada.
 7. En un context d'autonomia de centre, el paper del consell escolar ha de ser redefinit. No ha de tenir un paper de gestió, però sí de control i de rendició de comptes. Ha de ser un òrgan participatiu de la comunitat en aspectes de projecte de centre. Ha d'aprovar el pressupost i la liquidació d'aquest, el RRI, el

Pla anual i la memòria d'activitats. La gestió ha d'estar en mans de la direcció del centre professionalitzada.

- 8.** L'actual Decret de Plans Estratègics pot servir com a marc legal per establir actuacions que afavoreixin l'autonomia dels centres. S'haurien de donar recursos al centre d'acord amb el seu projectes, però amb la condició que s'implementi el concepte de rendició de comptes. Cal avaluar el projecte, en els seus processos i en els seus resultats, establint uns objectius amb uns indicadors avaluable. En aquest sentit, la funció inspectora ha d'adaptar la seva actuació al nivell i grau d'autonomia del centre.

Professorat:

El perfil del professor que defineix el document de debat és complex. El professor ha de ser sobretot professor. Ha d'ensenyar, però principalment educar. El professor de secundària es troba, en entrar per primer cop en el centre, que no ha rebut una formació inicial adequada per exercir d'educador. Clar que, tal com defineix el document, ha de ser moralment fiable, un "vir bonus" –com qualsevol professional. Però el perfil professional no ha de ser un límit, una cotilla, sinó que ha de implicar un model pedagògic obert, que tingui atenció al context on s'ensenyava. El document pinta aquest perfil utòpic, perquè vol ser crític amb el model de professor actual, donat que el professorat de secundària té poc perfil pedagògic. Potser el nivell cultural del professor és el de menys, avui en dia que es parla d'intel·ligències múltiples, sense oblidar que efectivament hi ha alumnes que necessiten la excel·lència.

El perfil que proposa el document és idealista, però tant de bo fos així! No hem d'oblidar que el professor ha d'ensenyar, però que sobretot ha d'aconseguir que els alumnes aprenguin. El professor ha de tenir capacitat d'empatia i estar preparat en la resolució de conflictes i en el treball en equip, donat que ha de desenvolupar la seva tasca professional en un projecte comú, en el qual col·labora. En tot cas, resulta evident que el document prima els aspectes formatius i de mediació del professor, als que dedica pràcticament el cent per cent dels seus requisits ideals, i minusvalora la importància de la formació universitària en la seva especialitat, formació essencial perquè un professor pugui ensenyar als seus alumnes amb seguretat personal i professional.

És urgent fer una reforma seriosa en la formació inicial dels professors de secundària, des de les universitats, canviant els plans d'estudis, fent una especialització en grau i en postgrau i, principalment una formació en centre durant un temps llarg. Però cal tenir en compte que la investigació no demostra que la millor titulació acadèmica correlaciona amb el millor maneigament de la classe. La formació inicial ha de fer-se en els centres, ha de ser pràctica i s'ha de procurar triar els millors centres, en els quals els futurs professors puguin rebre un modelatge en llocs excel·lents.

Aprovar les oposicions no és garantia d'adequació professional. Si més no, cal tenir en compte que les oposicions s'aproven realment després d'un any de pràctiques, amb els corresponents informes favorables. Aquest any de pràctiques no hauria de ser un mer tràmit, sinó formar part veritablement del procés de selecció. Tot el professorat ha de tenir una formació a nivell de llicenciatura i no té perquè cobrar menys, tot i respectant els principis salarials de l'Administració general. En medicina, l'especialitat de pediatria no té una titulació inferior a les altres especialitats. L'educació dels infants petits no representa una menor necessitat de

formació inicial. Per altra banda, com deia la Pilar Benejam, els professors abans d'iniciar la carrera se n'haurien d'anar amb els nens o adolescents de colònies per veure si serveixen per això. El professor ha de tenir qualitats i li ha d'agradar treballar amb nens i adolescents.

S'han d'establir uns estàndards que siguin els que regulin **una carrera professional**. Què és un bon professor ja està inventat, ja hi ha literatura científica que ho descriu i que s'ha de divulgar. Però són fonamentals els incentius per impulsar un perfeccionament professional, que no han de ser només de caràcter retributiu, sinó que es pot establir la possibilitat d'anys sabàtics, o bé la dedicació a la formació de professionals més joves. Ara la carrera docent està basada en la titulació i la formació, que a cops no s'aplica en l'aula. S'ha d'incentivar les bones pràctiques i aquestes han de poder-se avaluar. A Anglaterra estan molt ben establertes les escales salarials. Un professor debutant cobra 21.000 lliures a l'any, però un professor catalogat com a "excellent teacher", al capdamunt de la carrera professional arriba a cobrar unes 60.000 lliures a l'any. Els incentius i la carrera docent són coses diferents. Està bé que siguin acumulables, però també, en alguns casos, haurien de ser retroactius, tot i reconeixent que la veritable carrera funcional té com a component la no retroactivitat del nivell assolit. El problema d'una carrera docent és que pot potenciar un excessiu individualisme. Un professor és bo en un centre concret, en un projecte. És possible que unes pràctiques siguin bones en un tipus de centre i en altres no. S'ha d'incentivar els aprenentatges col·lectius, dinàmiques de formació en centre i que es reconegui la tasca en equip. Una avaluació de la funció docent ha de tenir en compte aquests aspectes.

Per altra banda, els centres han de tenir també plans d'acollida dels nous professors, per tal que facin una bona adaptació al projecte de centre. La gran majoria del professorat funciona bé, encara que n'hi ha alguns que tenen patent de cors. S'haurien de trobar estratègies per remoure al professorat que funciona malament, perquè els que passen de tot, els que s'ho tiren tot a l'esquena poden tenir un efecte destructiu envers als altres. Per això també és necessari donar premis, incentius. En general la gent és competent, però la funció docent suposa un desgast i s'han de promoure mecanismes de control. Existeixen els alumnes "objectors escolars" però també els "objectors docents", amb els que l'administració ha d'intervenir, donant la oportunitat de refer-se. Sempre, però, aquesta intervenció s'ha de fer amb totes les garanties laborals i professionals, per evitar possibles abusos. El nou Estatut de la Funció Pública Docent, que vindrà després de l'Estatut Bàsic de la Funció Pública del MAP, previst per al 2005, haurà d'establir els drets i els deures, els cossos i les categories, els incentius i les sancions del professorat.

El document per al debat defuig anar a les causes; el sistema aporta fracàs escolar i educatiu. Re crea alguns globus com l'èmfasi en la crítica a la cultura dels professors de secundària o dels funcionaris. La implementació de la ESO ha estat un drama en alguns centres. Les responsabilitats són grans. Però cal tenir en compte que a

l'escola s'hi va a aprendre. Molts nois i noies, allò que no aprenguin a l'escola no ho aprendran enlloc, aquí està l'art. No es tracta que no hi hagi conflictes, sinó saber gestionar aquests conflictes.

Caldria considerar que si es reforma la formació inicial, establint un grau i un postgrau per a tots els professors que exerceixen en l'etapa bàsica, caldria establir un cos únic per a tots els professors. Llavors, que poguessin accedir els llicenciats també a l'educació infantil i primària.

La inspecció d'educació ha de continuar realitzant les funcions de control, per tal que es compleixin les lleis. Cal entendre que l'exercici d'aquesta funció, en el context d'una societat democràtica, no és producte d'una arbitrarietat o d'un caprici individual, sinó fruit de decisions legítimes. El control del compliment de les normes li confereix el caràcter de garantia democràtica per al conjunt del cos social, que té el dret d'exigir a les institucions la salvaguarda de la legalitat. Però també cal potenciar les funcions d'avaluació i assessorament als centres, als directors i als professors, juntament amb la capacitat de proposar recursos per als centres en exercici de la seva autonomia. Per tal d'exercir aquestes funcions ha de tenir una professionalització i, per tant, una estabilitat, procurant que l'accés a la funció inspectora es realitzi tenint en compte els principis de publicitat, mèrit i capacitat.

PROPOSTES:

1. És urgent fer una reforma seriosa en la formació inicial dels professors de secundària, des de les universitats, canviant els plans d'estudis, fent una especialització en grau i en postgrau i, principalment una formació en centre durant un temps llarg. Però cal tenir en compte que la investigació no demostra que la millor titulació acadèmica correlaciona amb el millor maneigament de la classe. La formació inicial ha de fer-se en la universitat i completar-se en els centres, ha de ser pràctica i s'ha de procurar triar els millors centres, en els quals els futurs professors puguin rebre un modelatge en llocs excel·lents.
2. Aprovar les oposicions no és garantia d'adequació professional. Si més no, cal tenir en compte que les oposicions s'aproven realment després d'un any de pràctiques, amb els corresponents informes favorables. Aquest any de pràctiques no hauria de ser un mer tràmit, sinó formar part veritablement del procés de selecció.
3. Tot el professorat ha de tenir una formació a nivell de grau i de postgrau i no té perquè cobrar menys, tot i respectant els principis salarials de l'Administració general.
4. S'han d'establir uns estàndards que siguin els que regulin una carrera professional. Què és un bon professor ja està inventat, ja hi ha literatura científica que ho descriu i que s'ha de divulgar. Però són fonamentals els incentius per impulsar un perfeccionament professional. Ara la carrera docent

- està basada en la titulació i la formació, que a cops no s'aplica en l'aula. S'ha d'incentivar les bones pràctiques i aquestes han de poder-se avaluar.
5. Els incentius i la carrera docent són coses diferents. Està bé que siguin acumulables, però també, en alguns casos, haurien de ser retroactius, tot i reconeixent que la veritable carrera funcional té com a component la no retroactivitat del nivell assolit.
 6. El problema d'una carrera docent és que pot potenciar un excessiu individualisme. Un professor és bo en un centre concret, en un projecte. És possible que unes pràctiques siguin bones en un tipus de centre i en altres no. S'ha d'incentivar els aprenentatges col·lectius, dinàmiques de formació en centre i que es reconegui la tasca en equip. Una avaluació de la funció docent ha de tenir en compte aquests aspectes.
 7. Per altra banda, els centres han de tenir també plans d'acollida dels nous professors, per tal que facin una bona adaptació al projecte de centre. La gran majoria del professorat funciona bé, encara que n'hi ha alguns que tenen patent de cors. S'haurien de trobar estratègies per remoure al professorat que funciona malament, perquè els que passen de tot, els que s'ho tiren tot a l'esquena poden tenir un efecte destructiu envers als altres.
 8. La inspecció d'educació ha de continuar realitzant les funcions de control, per tal que es compleixin les lleis, a més de les funcions establertes en el document. Cal entendre que l'exercici d'aquesta funció, en el context d'una societat democràtica, no és producte d'una arbitrarietat o d'un caprici individual, sinó fruit de decisions legítimes. El control del compliment de les normes li confereix el caràcter de garantia democràtica per al conjunt del cos social, que té el dret d'exigir a les institucions la salvaguarda de la legalitat. Però també cal potenciar les funcions d'avaluació i assessorament als centres, als directors i als professors, juntament amb la capacitat de proposar recursos per als centres en exercici de la seva autonomia. Per tal d'exercir aquestes funcions ha de tenir una professionalització i, per tant, una estabilitat, procurant que l'accés a la funció inspectora es realitzi tenint en compte els principis de publicitat, mèrit i capacitat.
 9. Caldria considerar que si es reforma la formació inicial, establint un grau i un postgrau per a tots els professors que exerceixen en l'etapa bàsica, caldria establir un cos únic per a tots els professors. Llavors, que poguessin accedir els llicenciats també a l'educació infantil i primària.

Corresponsabilitat dels ajuntaments amb l'educació.

El traspàs de competències als ajuntaments no ha de significar només un repartiment de poders entre les administracions, que alguns cops sembla que estiguin divorciades i les escoles estan al mig de les tensions. Que hi hagi ajuntaments que tinguin projectes pedagògics o que vulguin esdevenir ciutats educadores i que vulguin cogestionar l'educació és positiu, però ha de respondre a un projecte, a una línia d'actuació pactada i participada a través dels consells escolars de ciutat o districte.

Es parla de gestió a nivell micro i macro, però també es necessari un nivell "meso" i aquest el representen els ajuntaments i quan fa falta mancomunar serveis, apareixen les comarques com a entitats educadores. No es tracta simplement de distribuir unes competències, sinó de compartir nivells de responsabilitat. Si demanem que hi hagi autonomia a nivell de centres, l'ajuntament no ha de conformar pas una altra centralització. També caldrà coordinar sinèrgies a través de plans d'entorn.

El consorci de Barcelona ciutat és un cas especial i cal analitzar-lo de forma diferent. La municipalització suposa coresponsabilització. El dilema no ha d'implicar cedir o perdre. Aquesta concepció respon a una cultura democràtica jove. En 20 anys la Generalitat no ha cedit poder, per un problema de falta d'entesa política entre administracions.

A França, país centralista per definició, els ajuntaments tenen projectes educatius i activitats "periescolars": menjadors, activitats extraescolars pel matí i a l'hora de sortir, colònies, vacances, activitats en caps de setmana, referides tant a educació formal i no formal i els diners per portar-ho a terme venen de l'Estat. Pot ser un model d'actuació.

El concepte de concurrència de polítiques locals i polítiques generals que proposa el document és positiu i adequat a una gestió compartida a diferents nivells. La proposta de coresponsabilitat competencial, en general, es pot subscriure. Si més no, l'autorització de l'obertura de les escoles privades que figura en el document, ha de continuar, en la part que legalment li pertoqui, en mans de la Generalitat.

Aquest procés no ha de representar el doble de burocràcia. La suma de la burocràcia de les administracions que comparteixen gestió, ha de ser inferior a la produïda per cada administració separatament. Cal garantir la coordinació administrativa. A nivell dels centres s'ha de notar que hi hagi una coherència entre les actuacions de les diferents administracions. Les transferències de competències han de ser volgudes per part dels ajuntaments. Ni ha alguns que no tenen projecte, ni mitjans, ni recursos. Però cal tenir en compte que hi ha ajuntaments que

realitzen magnífiques tasques educatives, apropant la gestió i aportant solucions a problemes reals dels ciutadans.

Els ajuntaments poden col·laborar i participar en la qualitat educativa dels centres. Ha de correspondre'ls l'estudi de la ubicació dels centres. Però també la planificació de la ubicació de la població immigrada, amb la construcció d'habitatges assequibles.

També han de tenir un protagonisme important en la gestió del procés d'escolarització, formant part de les comissions d'escolarització.

PROPOSTES:

1. El concepte de concurrència de polítiques locals i polítiques generals que proposa el document és positiu i adequat a una gestió compartida a diferents nivells. La proposta de coresponsabilitat competencial, en general, es pot subscriure.
2. Aquest procés no ha de representar el doble de burocràcia. La suma de la burocràcia de les administracions que comparteixen gestió, ha de ser inferior a la produïda per cada administració separatament. Les transferències de competències han de ser volgudes per part dels ajuntaments. Ni ha alguns que no tenen projecte, ni mitjans, ni recursos. Però cal tenir en compte que hi ha ajuntaments que realitzen magnífiques tasques educatives, apropant la gestió i aportant solucions a problemes reals dels ciutadans.
3. Cal garantir la coordinació administrativa. A nivell dels centres s'ha de notar que hi hagi una coherència entre les actuacions de les diferents administracions.
4. Els ajuntaments han de tenir competències en la planificació de la ubicació dels centres i per això han de tenir un protagonisme important en la gestió del procés d'escolarització, formant part de les comissions d'escolarització.